

“อวิชชาโยค — อกุศลธรรมที่ประกอบสัตว์ไว้ในวิญญูคืออวิชชา, อวิชชาโยคะ”

คำว่า อวิชชาโยค เป็นคำภาษาบาลีโดยตรง [อ่านตามภาษาบาลีว่า อะ - วิด - ชา - โย - คะ] มาจากคำว่า อวิชชา (ความไม่รู้) กับคำว่า โยค (อกุศลธรรมที่ประกอบสัตว์ไว้ในวิญญู) รวมกันเป็น อวิชชาโยค เขียนเป็นไทยได้ว่า อวิชชาโยคะ แปลว่า อกุศลธรรมที่ประกอบสัตว์ไว้ในวิญญูคืออวิชชา (ความไม่รู้) แสดงถึงความจริงของอกุศลธรรมประการหนึ่ง ซึ่งเป็นเครื่องเศร้าหมองของจิต เกิดกับอกุศลจิตทุกขณะ สะสมสืบต่อในจิต ตราบใดก็ตามที่ยังมีอวิชชาอยู่ ก็ยังเป็นเหตุให้ทำกรรมที่ชั่วบ้าง ไม่ดี บ้าง ทำให้ท่องเที่ยววนเวียนไปในสังสารวัฏต่อไป เมื่ออวิชชา ซึ่งเป็นความไม่รู้เกิดขึ้น ก็ประกอบสัตว์ไว้ในความไม่รู้ประการนั้นๆ ประกอบไว้ไม่ให้เป็นกุศล ประกอบไว้ไม่ให้ออกไปจากวิญญู และ อวิชชาความไม่รู้ ก็เป็นรากเหง้าของความไม่ดีทั้งหมด ที่มีการกระทำในสิ่งที่ไม่ดีประการต่างๆ ก็เพราะอวิชชาผู้ที่ดับอวิชชาได้อย่างหมดสิ้น คือ พระอรหันต์ เท่านั้น พระอรหันต์ เป็นผู้ห่างไกลแสนไกลจากกิเลสทั้งปวง

ข้อความในมโนรพฺรณิ อรรถกถา พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต โยคสูตร แสดงความเป็นจริงของอวิชชาโยคะไว้ว่า

“กิเลสชื่อว่า โยคะ เพราะผูกสัตว์ไว้ในวิญญู. ชื่อว่า อวิชชาโยคะ เพราะประกอบสัตว์ไว้ในอวิชชา(ความไม่รู้)”.

กิเลส เครื่องเศร้าหมองของจิต ทั้งหลายทั้งปวง เป็นสภาพธรรมฝ่ายที่ไม่ดี ย่อมทำให้จิตใจเศร้าหมอง ไม่ผ่องใส ทั้งโลภะ (ความติดข้องต้องการ) โทสะ (ความโกรธ ความขุ่นเคืองใจ) อวิชชา(ความไม่รู้) เป็นต้น สำหรับผู้ที่ยังเป็นปุถุชนที่ยังหนาแน่นไปด้วยกิเลสประการต่างๆ มากมาย ในชีวิตประจำวันในภพนี้ชาตินี้ก็ยังไม่พ้นไปจากกิเลสเหล่านี้ เป็นผู้ถูกกิเลสกลุ่มรวมเกือบจะตลอดเวลาทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัวเลย ซึ่งไม่เพียงแต่ในชาตินี้เท่านั้นที่มีกิเลสมาก โดยมีอวิชชา ความไม่รู้ เป็นหัวหน้า หากย้อนกลับไปในอดีตชาติอันยาวนานที่ผ่านมาซึ่งเกิดมานับชาติไม่ถ้วน ก็มีกิเลสมาก มีความไม่รู้มากเหมือนกัน สะสมสืบต่อจนมาถึงปัจจุบันชาตินี้ไม่สูญหายไปไหนเลย และยังจะต้องเป็นอย่างนี้อีกต่อไป ทำให้ไม่รู้จักความจริงของสิ่งที่กำลังปรากฏทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย และทางใจ ทันทีที่ได้เห็น ได้ยิน ได้กลิ่น ได้รส รู้สิ่งที่กระทบสัมผัสกาย ก็ติดข้องพอใจ หรือ โกรธ ขัดเคือง ไม่พอใจแล้ว ก็สะสมสิ่งที่ไม่ดีทั้งหลายต่อไปอีก ซึ่งจะเห็นได้ว่ากิเลสที่สะสมมา มีมากเหลือเกิน กำลังจมอยู่ในสังสารวัฏ ไม่มีกำลังหรือเรี่ยวแรงที่จะออกจากสังสารวัฏไปได้ ถ้าไม่ได้อาศัยพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง

สำหรับ อวิชชา ความไม่รู้ นั้น ก็ได้แก่ ไม่รู้ในสภาพธรรมที่มีจริงในขณะนี้ว่าเป็นธรรม ไม่ใช่เรา สำหรับสิ่งที่มีจริงนั้น มีจริงๆ ในขณะนี้ ทุกขณะตั้งแต่เกิดจนตาย ไม่พ้นจากธรรมเลย ไม่ต้องไปแสวงหาธรรมที่ไหน เพราะมีจริงทุกขณะ ไม่ว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะทรงแสดงโดยนัยของขั้น(สภาพธรรมที่

เกิดแล้วดับทรงไว้ซึ่งความว่างเปล่า) โดยนัยของธาตุ(สภาพธรรมที่ทรงไว้ซึ่งลักษณะของตน ไม่เปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น) ก็ไม่พ้นไปจากสภาพธรรมที่มีจริงในขณะนี้ ขณะนี้มีสภาพธรรมเกิดขึ้นเป็นไป ไม่มีขณะไหนเลยที่ไม่ใช่สภาพธรรม ไม่ว่าจะได้เห็น ได้ยิน ได้กลิ่น ลิ้มรส รู้สิ่งที่กระทบสัมผัสกาย คิดนึก ขณะกุศลจิตเกิด ขณะอกุศลจิตเกิด เป็นต้น เป็นสภาพธรรมที่มีจริง สภาพธรรมจึงไม่ได้อยู่ในหนังสือ แต่มีจริงในขณะนี้ หากไม่ศึกษาพระธรรม ไม่ฟังพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ให้เข้าใจว่า อะไรคือธรรม ธรรมอยู่ในขณะไหน เป็นต้น ก็จะไม่เข้าใจความจริงของสิ่งที่มีจริงตามความเป็นจริงได้เลย เมื่อไม่เข้าใจความจริง กล่าวคือไม่รู้ว่าในขณะนี้ เป็นธรรม จึงหลงยึดถือสิ่งที่เห็น สิ่งที่ได้ยิน สิ่งที่กำลังปรากฏว่าเป็นเรา เป็นสัตว์ เป็นบุคคล เป็นตัวตนหรือเป็นสิ่งหนึ่งสิ่งใด หลงติดข้องในสิ่งที่ไม่มี เพราะเหตุว่าแท้จริงแล้ว สิ่งที่มีจริงแต่ละหนึ่ง จากไม่มี แล้วมีเหตุปัจจัยทำให้เกิดขึ้น ก็เกิดมี เมื่อมีแล้วก็ดับไปหมดไปไม่เหลือเลย เมื่อถูกอวิชชาความไม่รู้ครอบงำ ย่อมทำให้ไม่เห็นความจริง ไม่เข้าใจความจริง แม้สภาพธรรมกำลังปรากฏในขณะนี้ ก็ไม่รู้ ทำให้ยังต้องเกิดอีกรำไป และจะต้องประสบกับความทุกข์ทั้งกายและใจอันเนื่องมาจากการเกิดอีกมากมาย

อวิชชา เป็นอกุศลธรรมที่มีโทษมากและคลายก็ยากด้วย จะเห็นได้ว่า อกุศลจิตทุกขณะ ทุกประเภท เกิดเพราะอวิชชา ซึ่งเป็นความหลง ความไม่รู้ ไม่รู้ว่าอะไรเป็นกุศล อะไรเป็นอกุศล ไม่รู้ว่าอะไรเป็นผลที่มาจากเหตุ ไม่รู้ความจริงโดยประการทั้งปวง ความเป็นจริงของอวิชชา ไม่เปลี่ยนแปลง ลักษณะเป็นอย่างอื่น เกิดขึ้นเมื่อใด ย่อมไม่รู้ความจริง เมื่อนั้น สาเหตุหลักที่แต่ละบุคคลยังท่องเที่ยววนเวียนอยู่ในสังสารวัฏฏ์ ก็เพราะยังมีอวิชชาอยู่นั่นเอง เป็นสภาพที่หุ้มห่อไว้ทำให้ไม่รู้อะไร ความจริงก็มีคณ ไม่สามารถที่จะเข้าใจสภาพธรรมที่กำลังมีกำลังปรากฏในขณะนี้ได้ ในชีวิตประจำวัน อกุศลจิตเกิดมากกว่ากุศลจิต เพราะฉะนั้นแล้ว อวิชชา จึงเกิดกับขณะจิตมากมายอย่างนับไม่ถ้วน ซึ่งถ้าไม่มีโอกาสได้ฟังพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง จะไม่มีทางเข้าใจเลยว่า มากไปด้วยอวิชชาเป็นอย่างมาก

อวิชชา เป็นโยคะ คือ อกุศลธรรมที่ประกอบสัตว์ไว้ในวัฏฏะประการหนึ่ง ซึ่งแน่นอนว่าบุคคลผู้ที่ยังละอวิชชาโยคะไม่ได้ ย่อมเป็นผู้ประกอบด้วยบาปอกุศลธรรมทั้งหลาย เป็นเหตุให้เวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏฏ์ต่อไป จึงเป็นผู้ไม่ปลอดโปร่งจากอกุศล การที่จะปลอดโปร่ง จากอกุศล ได้นั้น ต้องเป็นผู้ที่มีปัญญา ซึ่งเริ่มจากการฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรม สะสมปัญญาไปตามลำดับ ฟังให้เข้าใจตัวจริง ของสภาพธรรม ฟังพระธรรมเข้าใจเมื่อไหร่ เมื่อนั้นก็ปลอดโปร่งจากอวิชชา คือ ความไม่รู้ เมื่อนั้นและประการที่สำคัญ เมื่อปัญญาเจริญขึ้น กุศลธรรมประการต่างๆ ก็จะค่อย ๆ เจริญขึ้นตามระดับขั้นของปัญญาด้วย ซึ่งจะทำได้ค่อย ๆ ปลอดโปร่งจากอกุศลไปตามลำดับ จนกว่าจะเป็นผู้ปลอดโปร่งจากกิเลสทั้งปวง ดับกิเลสทั้งปวงได้อย่างเด็ดขาด เมื่อถึงความเป็นพระอรหันต์ พระอรหันต์ เป็นผู้ปลอดโปร่ง หรือเกษมจากโยคะอย่างแท้จริง จึงต้องเริ่มสะสมอบรมปัญญาได้ตั้งแต่ในขณะนี้ ค่อย ๆ เริ่มเข้าใจความจริงของสิ่งที่มีจริงในขณะนี้ โดยที่ไม่ขาดการฟังพระธรรม ศึกษาพระธรรมเป็นปกติในชีวิตประจำวัน ไม่ประมาทในแต่ละคำที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง เพราะในชีวิตที่เกิดมาไม่มีขณะ

ไหนเลยที่จะมีค่าเท่ากับขณะที่เข้าใจพระธรรมซึ่งสามารถที่จะศึกษาได้ เข้าใจได้ และเป็นประโยชน์สูงสุด
ด้วย.

[ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammahomefellowship.com , โทร. ๐๘๑-๘๓๒๐๕๗๗]